

raškemat massu võtta, mis ehk ja muidugi juba rasse tuli oli, ja olivad sellepärast üht nõuu annud, mis iseenesest tuli ülelohtune oli, aga mis waimuliku seisuse abiga siiski seaduselks tehtud sai. See oli järgmine: Riigipäew tunnistas kõik need kuninglikud singitused, müssimised, pandisepanemised ja teised kaubad tühjaks, mis läbi endised froonu õmisad ülasgi froonu läest ära ja mõisnikude fätte saanud olivad. Üks kommission sai seatud, mis tööge eramissade dokumentist läbi waatas, ja kui see leidis, et ükski mõis ülasgi froonu oma olnud, siis sai see mõis ilma ühegi tasumiseta froonule tagasi võetud. Seda seadust nimetas he „Reduction“, ja kui see Liivimaa kohta tuli veel vägiwaldsem oli, kui Rootsi riigi wanema jägude kohta, siis sai see ometigi ja siin mõjuvaks ja mäksuvaks tehtud. Reductioni-kommission oli ja Liivimaa mõissade dokumentist läbi waatamas, ja juba Kelschi aegal oli rohkem kui pool mõisasi froonule võetud, kui ja kommission veel oma tööga walmis ei olnud, mis vast siis lõppes, kui need maad ennast Wene valitsuse alla heidsivad. Siis jäi selle kommissioni töö seisma ja ära võetud (reduciritud) mõisad saivad endiste omanikudele ehk nende pärijatele tagasi antud. Rootsi valitsuse ja mõisnikude vahel oli selle läbi muidugi nuker meel signitud, ja ja mõisnikude seisus ühelt poolelt ja

talupoja ja waimulik seisus teiselt poolelt, ei seienud just väga lähkes meeles üksikise wasta, sed et esimene seisus tähenbatud vägiwallalist seadust lahe wiimase seisuse siuks arwas. — Neid eestähendusi arvastime tarvis olema, et lugejad paremini aru saaksivad, mis wamus Christian Kesch oma Chronikat ehk aaraamatut firjutas, ja kuidas meie kodumaa üksikud maakonnad sel aastal ära piiratud olivad. — Maast ja rahvast firjutab Christian Kesch:

„Liivimaa on oga üks lena, viljakas, osalt sookas ja siin ja seal metsadega saatud maa, kus tööki elutarvitusi rohkest leitakse. See maa on umbes sada penipoormat pikk ja nelikümme tunni liisikümme penipoormad lai. Homiku pool läib piir Venelaaste wasta, õhta pool Baltia ehk Homiku mere wasta, kessõo pool Soome mere wasta. Temas on kolm würstifonda, nagu Eestimaa, Lätiimaa ja Kuurimaa, mis jälle isedranis maakondadeks jägatud saavad.

Eestimaa, töige suurem ja parem neist würstifondadest, on oma nime oma maarahvast, Eestlastest saanud ja selles on maakonnad Harjumaa, Virumaa, Uutugusemaa, Tartu stift, Järvamaa ja Läänemaa. Harjumaa on Tallinn, Eestimaa würstifonna pealinn, kus Rüninglik kindral-Kubernör aset peab, kindlus Pegefeuer (Kivilu), abtei Podis (Kloostre) Marienthal, üls lõhutud